

УДК 631.1:634.11:631.526.32

Панасенко Г.В.

Дослідна станція помології ім. Л.П.Симиренка Інституту садівництва НААН, с. Мліїв,
Городищенського р-ну Черкаської обл., 19512, Україна
e-mail: hpanasenko@ukr.net

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НОВИХ СОРТІВ ПЛОДОВИХ І ЯГІДНИХ КУЛЬТУР

Одним із найважливіших заходів для підвищення конкурентоспроможності садівницьких підприємств є освоєння виробництва нових сортів плодових і ягідних культур. Нові сорти повинні мати конкурентні переваги перед поширеними сортами, щоб за рахунок високої якості плодів забезпечити більш високу ціну їх реалізації та прибутковість виробництва.

У Дослідній станції помології ім. Л.П.Симиренка Інституту садівництва НААН проводяться дослідження, метою яких є розробка практичних підходів забезпечення високоефективного розвитку виробництва конкурентоспроможної садівницької продукції в сільськогосподарських підприємствах.

Селекція нових сортів плодових і ягідних культур, яка проводиться в наукових установах, направлена на підвищення врожайності та одержання плодів і ягід вищої якості: з кращим смаком, більш привабливим зовнішнім виглядом, більш тривалою лежкістю і кращою транспортабельністю. Оцінка результативності селекційної роботи може бути дана за результатами освоєння нових сортів у виробництві та часткою ринку, яку займає сорт.

Поширенню нових сортів рослин передують розповсюдження інформації про їх господарсько-біологічні характеристики. Перша інформація про нові сорти з'являється у наукових виданнях: журналах, збірниках наукових праць, матеріалах наукових конференцій. Для інформування виробництва необхідно проводити рекламно-інформаційні заходи, зокрема, науково-практичні семінари, наради, дні поля, виставки, виступи на радіо і телебаченні. В сучасних умовах основним джерелом інформації про нові сорти рослин є Інтернет, тому для покращення доступу до інформації на сайтах наукових установ та розсадницьких господарств розміщують каталоги сортів. Дослідна станція помології ім. Л. П. Симиренка для ознайомлення з новим асортиментом плодоягідних культур та його використання у виробництві надсилає розсадницьким господарствам друковані каталоги сортів власної селекції, з яких на 45 нових сортів плодових і ягідних культур одержано патенти у 2006-2018 роках і вони внесені до Державного реєстру сортів, придатних до поширення в Україні.

Нові сорти повинні відповідати вимогам ринку як кінцевих споживачів, так і виробників плодів і ягід, а також вимогам виробників садивного матеріалу. Поширення нових сортів плодових і ягідних

культур вимагає тривалого часу для організації виробництва. Для виявлення конкурентних переваг нових сортів плодових і ягідних культур і наступного поширення особливо важливим є їх порівняння у демонстраційних насадженнях. Для прискорення освоєння нових сортів пропонується створювати демонстраційні насадження плодових і ягідних культур у великих розсадницьких господарствах, розташованих у різних природно кліматичних зонах України, а науковим установам і зацікавленим садівницьким господарствам надавати розсадницьким господарствам необхідну допомогу згідно укладених договорів. Такі спільно створені демонстраційні насадження забезпечать об'єктивною інформацією про ефективність нових сортів плодових і ягідних культур та сприятимуть обґрунтованому прийняттю рішень про їх використання садівницькими підприємствами.

Ще один аспект виробництва, що стосується конкурентоспроможності сортів: є плодові розсадники, які не зареєстровані і продовжують виробництво садивного матеріалу. Так, у Державний реєстр суб'єктів насінництва на 2017 рік внесено лише 47 розсадників, які вирощували плодові і ягідні культури, тоді як у 2010 році було внесено 160 розсадників. Крім цього, порушуються майнові права власників сортів – розсадники вирощують сорти, на які не укладено ліцензійні угоди. Тобто, державний контроль за виробниками садивного матеріалу недостатній, через що розсадники працюють у нерівних умовах: переваги мають ті, які не дотримуються законодавства.

Таким чином, для виявлення конкурентоспроможності нових сортів плодових і ягідних культур і прискорення їх освоєння у виробництві необхідно інформувати як кінцевих споживачів, так і виробників плодів і ягід та виробників садивного матеріалу про їх господарсько-біологічні характеристики, використовуючи всі доступні засоби, включаючи створення демонстраційних насаджень. Необхідно також посилити державний контроль за виробництвом садивного матеріалу.

УДК 347.77.028:631.526.32

Ткачик С.О., канд. с.-г. наук,

Васьківська С.В.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна

e-mail: s-s-tk@ukr.net

ФОРМУВАННЯ СОРТОВИХ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

В контексті останніх подій в державі роль та значення аграрного сектору помітно зростає. Сьогодні ні в кого не викликає сумніву, що сортові рослинні ресурси – це не просто один із факторів розвитку